

Suomeen kotoutuminen ja sosiaalinen kiinnittyminen kouluun/oppilaitokseen

Mia Kivioja

Jutta Laakso

Lähtökohdat ja kehittämistehtävän tekijät

Kehittämistehtävä tarkastelee osallisuutta ja kouluun kuuluvuuden tunnetta niin maahanmuuttajaoppilaan, suomi toisena kielenä oppilaan kuin kantasuomalaisen oppilaan näkökulmasta. Vaikka osallisuuden tukeminen onkin monella tapaa samanlaista huolimatta oppilaan taustoista, on otettava huomioon, että maahanmuuttajaoppilas ei pyri olemaan osa vain luokkaansa/kouluun vaan pyrkii omaksumaan täysin uutta kulttuuria ja tapoja toimia. Tarkoituksena on luoda konkreettinen materiaalipankki, jonka tehtäviä ja harjoituksia koulun henkilökunta voi käyttää. Tehtävät ja harjoitukset ovat suunnattu pääsääntöisesti yläkoulun oppilaille ja toisen asteen opiskelijoille. Puutteellinen kielitaito myös rajaa jotakin osallisuuteen kehitettyjä harjoituksia maahanmuuttajaoppilaiden ulkopuolelle. Tästä syystä maahanmuuttajaoppilaat ja suomessa syntyneet äidinkielenään suomea puhuvat oppilaat nähdään kehittämistehtävässä ainakin osittain erikseen käsiteltävinä kohteina.

Kotoutuminen

Materiaalipaketin tässä osuudessa tarkastellaan osallisuutta ja kuuluvuuden tunnetta maahanmuuttajaoppilaan kannalta. Näkökulma on erityisesti juuri maahan tulleiden tai vain vähän aikaa Suomessa olleissa lapsissa ja nuorissa. Koska osallisuuden kokeminen on olennainen osa kotoutumisprosessia, keskittyy tämä osio kotoutumiseen ja siihen, miten koulu voi tukea nuorta hänen kotoutumisprosessissaan. Loppuun kerätyt materiaalit sopivat hyvin valmistavalle luokalle tai yleisopetukseen juuri siirtyneelle oppilaille.

Kappaleessa esitellään kotoutumisen teoriaa ja pohditaan sovelluksia, joilla teorian pohjalta kotoutumista voi tukea. Kursivoidut tekstit ovat kokemuksiani käyttämistäni menetelmistä.

Yhteiskunnan täysiarvoinen jäsen - kotoutumisen määritelmä

Kotoutumisella tarkoitetaan maahanmuuttajan asettumista kohdemaahan, jossa hän oppii tietoja ja taitoja, joita hän yhteiskunnassa tarvitsee. Kotoutumista tukee suomen kielen oppiminen, työ- tai opiskelupaikan löytäminen sekä kontaktien saaminen suomalaiseen yhteiskuntaan. Kotoutuessa maahanmuuttajalla tulisi olla mahdollisuus pitää yllä omaa kieltään ja kulttuuria. (Laki kotoutumisen edistämisestä 2017 3 §) Maahanmuuttajan tulisi kokea itsensä yhteiskunnan täysiarvoiseksi jäseneksi, jolla on mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa itseään koskeviin asioihin (Terveiden ja hyvinvoinninlaitos 2018). Koulumaailmassa tämä voidaan nähdä mahdollisuutena päästä vaikuttamaan omien opintojen etenemiseen ja läyttämiinsä työskentelymenetelmiin. Tällaisia päämääriä tukevia menetelmiä ovat mm. erilaiset viikkourakat.

“Aloitin viikkourakan käyttämisen omassa valmistavassa luokassani muutama viikko sitten. Osa oppilaistani käyttää Suomen Mestari 1, osa Suomen Mestari 2 -kirjaa. Viikon alussa kerron oppilaille viikon tavoitteet ja Suomen Mestarin tehtävät, jotka tukevat näitä tavoitteita. Oppilaat värittävät nämä tehtävät tehtävätaulukkoonsa ja tekevät niitä haluamassaan järjestyksessä.”

Tämän materiaalipaketin lopussa on taulukko Suomen mestari 1 ja Suomen Mestari 2:n tehtäviä varten. Lisäksi lopusta löytyy pieni tiivistelmä viikkourakkamenetelmästä.

On muistettava, että oppilaan kotoutuminen on pitkä prosessi, joka voi kestää läpi koko elämän. Saukkosen (2017) mukaan kotoutumista voidaan lähestyä seuraavan neljän näkökulman kautta:

1. Rakenteellisen kotoutuminen: Rakenteellinen kotoutuminen korostaa työelämän merkityksellisyyttä ja maahanmuuttajan pääsyä taloudellisiin rakenteisiin. Rakenteellista kotoutumista ovat myös pääseminen koulutusjärjestelmiin sekä menestyminen niissä. Lisäksi rakenteellinen kotoutuminen kattaa sisälleen turvalliset ja riittävän väljät asuinolosuhteet. Fyysinen ja psyykinen hyvinvointi on edellytys aktiiviselle elämälle ja itsestä huolehtimiselle, mutta myös tärkeää itsessään. (Saukkonen 2017, 62.) Suomessa kaikki lapset ja nuoret pääsevät kouluun, jolloin rakenteellinen kotoutuminen on heidän kohdaltaan vahvaa. Opettajan yhtenä tehtävänä voidaan nähdä turvallisen ilmapiirin rakentaminen. Maahanmuuttajalapsi ja -nuori saattaa elää isojen muutosten keskellä, siksi on tärkeää, että koulussa on tietty struktuuri ja oppilas pystyy ennakoimaan päivien kulkua.

“Vaikka oppilaani ovatkin yläkouluikäisiä, käymme jokaisen päivän alussa lukujärjestyksen läpi. Näin oppilaat pystyvät itse pitämään huolta integraatio tunneistansa, mikä lisää heidän vastuutaan koulunkäynnistään, vaikka kielitaitoa ei vielä olisi.

Lopussa on ainekohtaiset kuvakortit, joita voidaan käyttää lukujärjestyksen läpikäymiseen.

Turvallinen ilmapiiri syntyy myös hyvästä ryhmähengestä, joka luokassa on. Loppuun on koottu harjoituksia, jotka tukevat ryhmähengen muodostumista, mutta vaativat vain vähän kielitaitoa.

2. Kulttuurisessa kotoutuminen: Kulttuurisen kotoutumisen keskiössä on kielen oppimisen tärkeys yhteiskunnassa pärjäämisessä ja elämässä menestymisessä. Osa kulttuurista kotoutumista on myös kohdemaan arvojen ja normien ymmärtämistä tai jopa niiden omaksumista. Myös kantaväestö joutuu monikulttuurisessa ympäristössä oppimaan erilaisten kulttuurien olemassa olosta ja niiden keskeisistä piirteitä. (Saukkonen 2017, 70.) Virallisissa luokkatilanteissa oppilaat käyttävät suppeampaa puhetapaa. Heidän lauseensa ovat lyhyempiä ja he käyttävät vähemmän sanoja, kuin vapaisissa tilanteissa, joissa heidän puheensa eivät ole arvioinnin kohteena. Informaaleissa tilanteissa oppilaiden kielitaito voi olla paljon parempaa kuin muodollisissa tilanteissa. Huomiota kannattaakin kiinnittää vapaisiin tilanteisiin, kuten välitunteihin, toiminnalliseen oppimiseen, tapahtumiin sekä pari- ja ryhmätyöskentelyyn, jotka ovat hyviä pohjia osallisuuden tavoittamiselle. (Taskinen 2018, 50.)

Kielenopetusta ei kuitenkaan saa jättää vain vapaiden tilanteiden varaan, vaan laadukkaaseen kielenopetukseen on keskityttävä tarkoin. Valmistavassa opetuksessa keskitytään juuri suomen kielen oppimiseen. Opetushallituksen mukaan koulua käyvällä maahanmuuttajalla on oikeus suomen tai ruotsin opetukseen erityisen maahanmuuttajille tarkoitetun oppimäärän mukaan. Mielestäni koulussa oppilaat joutuvat omaksumaan Suomalaisen yhteiskunnan arvoja ja normeja vahvemmin kuin heidän vanhempansa. Saukkonen (2017, 71) esittää, että maahanmuuttajaoppilaiden s2-opintoja tulisi seurata tarkemmin.

Kielenkäyttöön tulee kiinnittää huomiota myös kommunikoidessa vanhempien kanssa. Säävälä (2013, 119) toteaa maahanmuuttajavanhempien olevan usein kiitollisia ja tyytyväisiä koulun yhteydenpidosta. Yhteydenpidot aiheuttavat kuitenkin hämmennystä, eivätkä vanhemmat aina tiedä, miten koululta saatuihin viesteihin tulisi reagoida. (Säävälä 2013, 119.)

“Wilman käyttäminen tuntuu oppilaiden vanhemmista vieraalta. Siellä käytetty kieli on hyvin virallista, jota maahanmuuttaja vanhemman on vaikea ymmärtää. Kun annan tunneista palautetta lisään huomion perään naaman: :((: . Näin vanhempi voi päätellä, ymmärtämättä sanaakaan suomea, minkä sävyinen palaute on ollut.”

Olisi tärkeää, että oppilaan vanhemmat voivat kokea osallistuvansa lapsensa koulunkäyntiin. Vähäiselläkin kielitaidolla on vaikutusta (Taskinen 2018). Pienikin yhteistyö lisää vanhemman osallisuutta lapsen koulunkäyntiin ja tekee suomalaisen koulujärjestelmän tutuksi vanhemmalle. Ihanmäki (2011, 101) toteaa uuden kulttuurin voivan herättää vanhemmassa pelkoa menettää lapsi uudelle kulttuurille. Lapsi sopeutuu usein vanhempiaan nopeammin uuteen ympäristöön, sillä hänellä on luonnollista kontakteja yhteiskuntaan. Lapsesta voi tulla viestintuoja, joka toimii perheensä ja kohdemaan välissä. Näin lapselle voi tulla liikaa paineita ja vastuuta. (Ihanmäki 2011, 101)

Selkokielisyyden tiivistelmä

3. Vuorovaikutuksellinen kotoutuminen: Vuorovaikutuksellinen kotoutumisen keskiössä on sosiaalisten suhteiden rakentuminen. Kotoutumista edistävät monipuoliset suhteet eri väestöryhmiin kuuluvien ihmisten kanssa ja useat erilaiset suhteet. Kielitaito ja sosiaaliset suhteet kehittyvät yhdessä. Ihmisiin pääsee tutustumaan riittäväällä kielitaidolla, mutta ystävyysuhteet myös kehittävät kielitaitoa ja itseluottamusta vuorovaikutustilanteissa. Vastaavasti heikon kielitaidon omaava maahanmuuttaja saattaa eristäytyä vain omaan kieliryhmäänsä, eikä näin pääse osalliseksi suomalaista yhteiskuntaa. (Saukkonen 2017, 72.) Lopussa on tulostettavia keskustelun aloituksia maahanmuuttajille, jotta heidän on helppo alkaa puhua ensin luokassa, sitten jonkun muun

maahanmuuttaja oppilaan kanssa ja lopulta joskus myös kantasuomalaisten kanssa. Keskustelun aloitukset saattavat olla hieman teennäisiä, mutta toistetut harjoitukset auttavat oppilasta muistamaan helppoja kysymyssanoja ja murtamaan jäätä.

“Ongelmana on, etteivät oppilaani halua tutustua suomalaisiin oppilaisiin. He viihtyvät mieluummin muiden maahanmuuttajien ja varsinkin oman kieliryhmänsä kanssa. Kerran ihmettelin, miksi erään oppilaani kielitaito oli kehittynyt huimasti lyhyessä ajassa. “Aloitin jalkapallon,” oppilas kertoi.

Kotoutumisen ja kielen kehittymisen kannalta olisi hyvä, jos valmistavan luokan opettaja voisi esitellä oppimissuunnitelmapalaverissa asuinalueen harrastusmahdollisuuksia. Näistä oppilas voi saada ystäviä ja kokea Suomessa olemisen merkitykselliseksi. Yleisopetuksessa opettaja voi edistää oppilaan mahdollisuuksia saada suomalaisia ystäviä istumajärjestyksen avulla. Taskinen (2017, 6) esittää toimivana keinona edistää osallisuutta juuri istumajärjestelyllä, johon oppilas on itse saanut vaikuttaa. Oppilaiden on helppo lähestyä sellaista vierustoveria, jonka hän on itse toivonut lähelleen.

4. Identifikaatiokotoutuminen: Maahanmuuttaja alkaa kokea itsensä asuinmaansa täysivaltaiseksi ja yhdenvertaiseksi jäseneksi. Identifikaatiokotoutuminen muodostuu yleensä yhdessä aiemmin mainittujen osa-alueiden kanssa. *”Kotoutunut maahanmuuttaja tuntee yhteenkuuluvuuden tunnetta muiden samaan yhteiskuntaan kuuluvien ihmisten kanssa ja näkee asuinmaansa lähtökohtaisesti myönteisessä valossa.”* (Saukkonen 2017, 73)

Osallistaminen ja sosiaalinen kiinnittyminen sekä niiden vahvistaminen

Vuoden 2017 Kouluterveyskyselyn tulokset osoittivat, että on edelleen syytä kiinnittää oppilaiden ja opiskelijoiden hyvinvoinnissa erityistä huomiota heidän osallisuuden ja sosiaalisen kiinnittymisen edistämiseen koulu yhteisöissä. Erityisesti muualta Suomeen muuttaneiden opiskelijoiden keskuudessa yksinäisyys ja kiinnittyminen oppilaitokseen oli heikompaa kuin Suomessa syntyneiden keskuudessa.

Osallisuuden kokeminen ja mahdollisuus kuulua erilaisiin sosiaalisiin verkostoihin torjuu yksinäisyyttä ja ennen kaikkea luo hyvinvointia yksilötasolla, mutta edistää myös yhteisön toimivuutta. Tällä hetkellä ei tiedetä tutkimustenkaan perusteella mikä toimii esimerkiksi radikalisoitumisen ennaltaehkäisyä, mutta erilaisten kohtaamisten mahdollistaminen ja monimuotoisen ajattelun lisääminen todennäköisesti lisää luottamusta ja kasvattaa osallisuuden tunteiden kokemista. Osallisuuden lisäämiseksi on olemassa monia keinoja ja tämän materiaalipaketin loppuosaan on koottu sellaisia yksinkertaisia harjoituksia, joita voivat tehdä opiskelijoiden kanssa sekä opetushenkilökunta että opiskeluhuoltohenkilöstö.

Mitä osallisuus on?

Se ei ole yksiulotteista osallistumista, vaan paljon muuta. Se on suhteissa olemista, kuulumista, yhteisyyttä, yhteensopivuutta ja mukaan ottamista. Se on myös liittymistä ja vaikuttamista (Isola et al. 2017). Osallisuuteen kuuluu vuorovaikutuksessa oleminen toisten henkilöiden kanssa. Tässä menetelmäpaketissa osallisuutta ja sosiaalista kiinnittymistä tarkastellaan oppilaiden ja opiskelijoiden näkökulmasta koulu- ja oppilaitosympäristöissä eikä laajempaa yhteiskunnallisena teemana. Lisäksi pohdinta sitä millainen osallistaminen lisää osallisuutta ja kiinnittymistä kouluun ja oppilaitokseen, rajoittuu tässä kapeasti juuri edellä mainittujen raamien sisään. Tavoitteena on lyhyen teoreettisen tarkastelun jälkeen antaa konkreettisia toimintavinkkejä, joiden avulla voi pyrkiä osallistamaan oppilaita ja opiskelijoita laajemmin koulun ja oppilaitoksen toimintaan ja saada siten heidät kiinnittymään ryhmään ja oppilaitokseen.

Kysymyksiä, joiden avulla on mahdollista pohtia yhteisen toiminnan ja osallisuuden tasoa:

- Annetaanko opiskelijoille erilaisia tilaisuuksia mielipiteen tai ajatusten ilmaisemiseen?
- Etsitäänkö keinoja, joilla mahdollistetaan vaikuttaminen opiskelijoille tärkeisiin asioihin oppilaitoksessa ja opinnoissa?
- Toteuttavatko opiskelijat yksin tai yhdessä verstaisten ja ammattilaisten kanssa isompia tai pienempiä projekteja, kuten pop up –tapahtumia, asennekamppanjoita, mielipidekirjoituksia, kokemustietoiskuja jne.?
- Autetaanko opiskelijoita jättämään jokin sellainen myönteinen jälki opiskeluympäristöön, jonka muut voivat huomata?
- Rohkaistaanko opiskelijoita yksinäisyyden torjuntaan?

Mitä kiinnittyminen on?

Oppilaiden ja opiskelijoiden kiinnittymistä kouluun, oppilaitokseen ja viime kädessä yhteiskuntaan edistävät oppilaiden ja opiskelijoiden osallistuminen koulun arkeen ja erilaisiin koulu yhteisön tapahtumiin. Myös sillä on merkitystä, kuinka oppilas ja opiskelija arvostavat sekä akateemista että ei-akateemista toimintaa koulu ympäristössä. Lisäksi jokaisen oma tunne siitä onko osa koulu ympäristöä tai miten kokee siihen kuuluvansa vaikuttavat kiinnittymiseen. Opiskelijoiden kiinnittyminen ja tunne siitä, että he kuuluvat juuri tähän oppilaitokseen on tärkeä motivaatiopohja opintojen edistymiselle sekä erityisesti toisella asteella ennaltaehkäisevää siten, että opintoja ei jätettäisi kesken.

Oppilaiden ja opiskelijoiden kiinnittymistä voidaan lähestyä monesta näkökulmasta käsin:

- kognitiivinen kiinnittyminen (esim. mielenkiinto ja uteliaisuus opittavaa asiaa kohtaan)
- emotionaalinen kiinnittyminen (esim. tunteet koulukavereita, opettajia kohtaan)
- behavioraalinen kiinnittyminen (esim. erilaiset rutiinit luokassa)
- fyysinen kiinnittyminen (esim. fyysiset harjoitteet)
- sosiaalinen kiinnittyminen (esim. innostus yhdessä tekemistä kohtaan)
- kulttuurillinen kiinnittyminen (esim. oman kulttuurin esiin tuominen valtakulttuurin sisällä)

Peruskoululaisten kiinnittymistä tutkinut Ulmanen (2017) on todennut, että tullakseen aktiiviseksi oman oppimisen toimijoiksi oppilaan kiinnittymistä on *tietoisesti tuettava*. Siinä keskeisessä roolissa on vuorovaikutuksen tukeminen oppilaiden ja heidän vertaistensa sekä oppilaiden ja opettajien välillä (emotionaalinen kiinnittyminen). Vuorovaikutuksen tukemisessa mm. erilaiset toiminnalliset harjoitteet ovat hyviä, koska ne mahdollistavat tutustumisen ja yhteisen tekemisen lisäämisen luontevalla tavalla. Emotionaaliseen kiinnittymiseen vaikuttaa myös opettajan taito suunnata pedagogisia toimintamalleja oppilaiden mielenkiinnon ja taitotason mukaan. Näin tuetaan oppilaan mielekkäitä osallisuuden ja kouluyhteisöön kuulumisen kokemuksia.

Ulmanen (2017) koosti tiivistetyn taulukon vahvan ja heikon koulutyöhön kiinnittymisen tunnuspiirteistä (taulukko 1), jotka ovat oppilaan kognitiivista kiinnittymistä. Kognitiiviseen kiinnittymiseen liittyvää taulukkoa opettaja voisi hyvin käyttää apukeinona pyrkiessään havainnoimaan oppilaan kiinnittymisen tasoa. Kun siitä on tullut käsitys, on mahdollista suunnitella tarkemmin niitä kiinnittymistä tukevia keinoja, joilla olisi mahdollista lisätä oppilaan motivaatiota ja intoa sitoutua koulutyöhön. Vaikka kyseisessä Ulmanen tutkimuksessa on tutkittu peruskoululaisia, voi siitä saatuja ajatuksia hyvin hyödyntää myös toisen asteen opiskelijoiden parissa työskentelevät.

Taulukko 1. Vahvan ja heikon koulutyöhön kiinnittymisen tunnuspiirteitä

Vahva koulutyöhön kiinnittyminen	Heikko koulutyöhön kiinnittyminen
Oppilas osallistuu aktiivisesti oppituntiin keskittymällä annettuihin tehtäviin ja rakentamalla keskustelua oppitunnilla.	Oppilas laiminlyö opiskeluun liittyviä tehtäviä esimerkiksi jättämällä ne suorittamatta ja vetäytyy oppituntikeskusteluista
Oppilas työskentelee sinnikkäästi ja ponnistelee kohdatessaan haasteita.	Oppilas luovuttaa ja antaa herkästi periksi haasteiden ja ongelmien edessä.
Oppilas noudattaa yhteisesti jaettuja sääntöjä	Oppilas kapinoi ja vastustaa yhteisesti jaettuja

<p>ja normeja liittyen esimerkiksi luokkahuonekäytänteisiin.</p>	<p>sääntöjä ja normeja esimerkiksi käyttäytymällä häiritsevästi, myöhästelemällä tai olemalla jatkuvasti poissa oppitunneilta.</p>
<p>Oppilas suhtautuu opiskeluun myönteisesti, mikä välittyy myönteisinä tunteina kuten innostumisena ja intohimona.</p> <p>Oppilas kokee koulutyön merkitykselliseksi, mikä välittyy koulutyöhön uppoutumisena ja omistautumisena.</p> <p>Oppilas kokee kuuluvansa koulu yhteisöön; oppilas kokee hyväksyntää, arvostusta ja tukea vertaisten ja opettajien keskuudessa.</p>	<p>Oppilas suhtautuu opiskeluun kielteisesti, mikä välittyy kielteisinä tunteina kuten turhautumisena, apaattisuutena, tylsistymisenä, haluttomuutena käydä koulua ja koulutyön merkityksen vähättelynä.</p> <p>Oppilas ei koe kuuluvansa koulu yhteisöön; oppilas ei saa hyväksyntää, arvostusta tai tukea opettajien ja vertaisten keskuudessa.</p>
<p>Oppilaan työskentely on itseohjautuvaa, mikä välittyy tavoitteellisena työskentelynä ja kykynä arvostella omaa työskentelyä kriittisesti.</p> <p>Oppilas tunnistaa oman tapansa oppia ja hyödyntää vaihtelevia ja tehokkaita oppimisstrategioita.</p>	<p>Oppilaan työskentely on ulkoisesti säädeltyä, mikä näkyy saamattomuutena ja pitkäjänteisyyden puutteena.</p> <p>Oppilas hyödyntää pinnallisia oppimisstrategioita</p>

Tutkiessaan oppilaiden koulutyöhön kiinnittymisen rakentumista, Ulmanen (2017) havaitsi, että oppilaat käyttivät vaihtelevia strategioita koulutyöhön kiinnittymisessä. Strategioiden avulla pyrittiin saavuttamaan vuorovaikutukseen ja opiskeluun tai vain näistä toiseen liittyviä tavoitteita koulun sosiaalisessa ympäristössä. Oppilaiden kuvaamat strategiat olivat:

Omaksuva (*Confirming*) Oppilas omaksuu vertaisten tai opettajien toimintamallit ja normit ja toimii niiden mukaisesti.

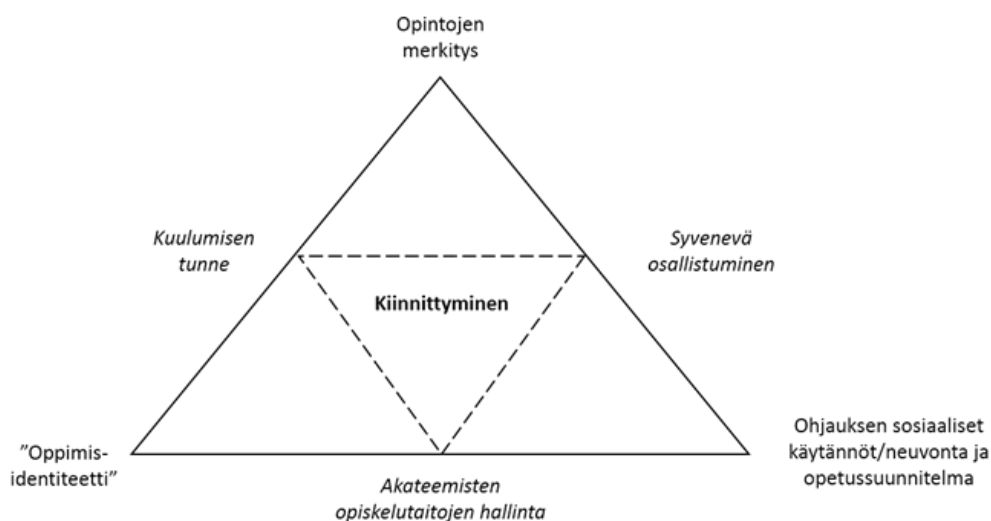
Muokkaava (*Modifying*) Oppilas pyrkii muokkaamaan sosiaalisen ympäristön toimintamalleja ja normeja omien tavoitteiden mukaisiksi.

Luoviva (*Navigating*) Oppilas tasapainoilee omien tavoitteiden ja odotetun käyttäytymisen välillä pitäen sisäisesti kiinni omista tavoitteistaan, mutta mukautuen ulkoisesti sosiaalisen ympäristön toimintamalleihin ja normeihin.

Vetäytyvä (*Withdrawing*) Oppilas vetäytyy vuorovaikutuksesta muiden kanssa
Ulmanen (2017) mukaan oppilaat hyödynsivät vertaissuhteissaan kaikkia neljää strategiaa, kun sen sijaan opettaja-oppilas suhteissa ainoastaan muokkaavaa ja omaksuvaa strategiaa. Edellä mainittujen strategioiden havainnointi oppilas- tai opiskelijaryhmissä, auttaa ryhmien kanssa toimivia aikuisia tukemaan ja vahvistamaan verstaissuhteiden syntymistä esim. suuntaamalla “täsmäinterventioita” ryhmiin.

Korhonen (2012) puolestaan on työstänyt kiinnittymismallin peruskouluikäisiä vanhempien opiskelijoiden näkökulmasta käsin siten, että kiinnittyminen tapahtuu sosiaalisen ja akateemisen integroitumisen yhteisvaikutuksena. Mallissa kiinnittymisen keskeisiä elementtejä ovat kuulumisen tunne, syvenevä osallistuminen ja akateemisten opiskelutaitojen hallinta (kuva 1).

Kuva 1. Opintoihin kiinnittymisen keskeiset elementit opiskelija-näkökulmasta (Korhonen 2012).

Oppilaan emotionaalisen ja myös kokonaisvaltaisen koulutyöhön kiinnittymisen vahvistamisessa avainasemassa näyttääkin olevan sellaisen oppimisympäristön kehittäminen, jossa oppilaille on mahdollisuus osallistua aktiivisesti sekä vertaisvuorovaikutukseen, että opettaja-oppilas vuorovaikutukseen tavalla, joka tukee paitsi koulutyöhön, myös vuorovaikutukseen liittyvien tavoitteiden toteutumista.

Harjoituksia sosiaalisen kiinnittymisen tukemiseen ryhmätilanteissa

Seuraavilla sivuilla on poimittu harkiten 15 sellaista yhteistoiminnallista leikkiä tai harjoitusta, jotka tukevat oppilas- /opiskelijaryhmän rauhallista ja kiireetöntä tutustumista ja yhteistyön aloittamista. Ne ovat harjoituksia, jotka kokoavat ryhmän ja virittävät yhteiseen tekemiseen. Harjoituksen aikana jokainen tulee kertoneeksi asioita esim. itsestään, päivänsä kulusta jne. ennen yhteistä kokoontumista.

Vaativimmissa leikeissä voidaan harjoitella kontaktin ottamista ja vastaanottamista. Niiden avulla voidaan tukea hyväksyvän ilmapiirin rakentumista ja lisätä ryhmään kuulumisen tunnetta osallistujissa. Kun oppilaat/opiskelijat tuntevat toisiaan, he saavat myönteistä kokemusta yhteenkuuluvuudesta ja yhteisyyttä sekä tuntevat, että heidät on otettu mukaan yhteiseen toimintaan. Tämä luo motivaatiopohjan opintojen edistämiseksi ja esim. yhteisten projektien, ryhmätöiden jne. suorittamiselle.

Ryhmätyöskentely ja yhteisten harjoitteiden tekeminen etenee useiden vaiheiden kautta. Yleisellä tasolla se sisältää seuraavat vaiheet:

1. Virittäytyminen ja tutustuminen
2. Asioiden työstäminen yhdessä
3. Kokemusten, ajatusten ja tunteiden jakaminen
4. Palaute ja hyväksynnän kokeminen

Tila ja tarvikkeet: Tila, jossa mahdutaan kävelemään, seisomaan tai istumaan ringissä.

Tähän kootut harjoitukset on poimittu useista eri lähteistä, jotka on kirjattu lähdeluetteloon.

Tutustumisharjoitus – lotto

Jokaiselle osallistujalle jaetaan allaoleva A4:n. Osallistujat kävelevät tilassa vapaasti ja kysyvät vastaantulijalta kysymyksen, esim. “Asutko rivitalossa?” Mikäli vastaaja asuu rivitalossa, niin siirrytään kysymään uutta kysymystä seuraavalta henkilöltä. Bingon voittaa se, joka saa ensimmäisen täyden vaaka- tai pystysuoran rivin

Olen ratsastanut hevosella.	Minulla on lemmikkieläin.	Asun rivitalossa.	Pidän chilitä.
Osaan uida.	Olen matkustanut lentokoneella.	Luen Aku Ankkaa.	Minulla on pikkusisko.
Lempiväriini on vihreä.	Osaan laulaa.	Olen asunut ulkomailla.	Harrastan juoksemista.
Olen hypännyt Benji-hypyn.	Osaan puhua kolmea eri kieltä.	Pidän jäätelöstä.	Omistan kitaran.
Osaan kertotaulut 1-10:een.	Lempiartistini on Cheek.	Osaan kutoa.	Minua kiinnostaa maailmankaikkeus.
Luen paljon kirjoja.	Osaan tunnistaa vähintään kuusi erilaista lintulajia.	Osaan hyppiä yhdellä jalalla.	Minulla on auto.

Vaihda paikkaa, jos

Kaikki asettuvat ringiin, ja yksi aloittaa sanomalla ”Vaihda paikkaa, jos..” keksien tähän lopun, esimerkiksi ”..heräsit liian myöhään”. Tällöin kaikki, jotka heräsivät liian myöhään, vaihtavat paikkaa. Seuraavaksi edellisen viereinen kysyy, ja näin jatketaan, kunnes kaikki ovat kertaalleen vaihtaneet paikkaa tai muuten tuntuu sopivalta lopettaa.

Esimerkkejä: ”Vaihda paikkaa, jos...”

- tulit kävellen
- sinulla oli aamulla kylmä
- näit matkalla lintuja
- joit aamulla kahvia

Jaa tarinasi – kahvipöytäkeskustelu

Kaikki saavat valita pinosta lapun, jossa aihe omalle tarinalle, kertomukselle. Lapuille voidaan kirjoittaa esimerkiksi seuraavia tarinan alkuja:

- Lapsuuden kotini oli.....
- Nuorena asuin....
- Perheeni on....
- Valitsin nämä opinnot, koska....

Positiivista palautetta

Tehtävän tavoitteena on korostaa osallistujille heidän positiivisia puoliaan.

Pyydä osallistujia istumaan ringiin ja keksimään jotain positiivista sanottavaa molemmista vieruskavereistaan. Esimerkiksi: ”Olet todella hauska”, ”Vaikutat kiinnostavalta tyypiltä” tai ”Olet hyvä ratkomaan ongelmia”.

Kun kaikki ovat antaneet vieressä istuvilleen positiivista palautetta, pyydä heitä vaihtamaan istumajärjestystä ja antamaan uusille vierustovereille positiivista palauteta samaan tapaan kuin aiemmin.

Kallis kotimaa

Pyydä osallistujia keskustelemaan pienryhmissä omasta kulttuuritaustastaan ja siitä, mistä kotimaahansa liittyvästä asiasta he ovat ylpeitä. Pyydä heitä sitten kertomaan ajatuksensa koko ryhmälle.

Elämäkartta

Tehtävän tavoitteena on kertoa muille ryhmän jäsenille missä olen ollut elämäni aikana ja mihin olen menossa.

Pyydä osallistujia ottamaan A3:n kokoinen paperi ja tekemään siihen kartta omasta elämästään. Karttaan voi piirtää erilaisia maamerkkejä, jotka kuvastavat eri vaiheita elämässä. Kartassa voi olla umpikujia kuvaamaan polkuja, jotka eivät toteutuneet. Siellä voi olla majakoita, niittyjä, metsiä, jotka kuvaavat turvallisia paikkoja tai päämääriä.

Kun kaikki ovat piirtäneet oman kartan valmiiksi, istutaan piiriin ja jokainen saa kertoa omasta kartastaan sen mitä haluaa. Kartan voi myös ainoastaan näyttää, jos ei tahdo sitä erityisemmin selittää.

Lentävät tennispallot

Ryhmä seisoo piirissä. Leikin johtaja lähettää tennispallon yhdelle leikkijälle katsomalla

häntä ja sanomalla hänen nimen heittäessään hänelle palloa. Pallon saaja nappaa pallon kiinni ja katsoo jotakin toista leikkijää, sanoo toisen leikkijän nimen ja heittää pallon hänelle. Kun tämä vaihe sujuu hyvin, leikinjohtaja voi lähettää toisen ja kolmannenkin pallon liikkeelle. Näin kaikki saavat palloja usein ja jokaisen on oltava valmiina reagoimaan koko ajan.

Kuka ja missä

Ryhmä liikkuu vapaasti tilassa. Leikinjohtaja lähestyy jotakin ryhmäläistä ottaakseen hänet seuraavaksi hipaksi. Henkilö voi pelastautua huutamalla jonkun ryhmäläisen nimen. Huudetusta henkilöstä tulee seuraava hippa. Tästä seuraa se, että hippa vaihtuu nopeasti ja voi lähestyä mistä suunnasta tahansa. Kaikkien on siis oltava valppaina ja reagoitava aktiivisesti koko ajan.

Sanomalehtikuva tutustumisen apuna

Annetaan osallistujien valita sanomalehdistä heitä kiinnostava kuva tai teksti. Valintaa voi helpottaa kehottamalla etsimään jotakin,

- joka puhuttelee minua
- josta mieleeni tulee joku mukava muisto
- joka kertoo jotakin itsestäni
- joka kiinnostaa minua
- josta ilahdun
- joka sisältää lempiväriäni
- joka kertoo jotakin luonteestani.

Kun kaikki ovat löytäneet kuvat tai tekstit, jokainen esittelee vuorollaan omansa valintansa ja kertoo muille, miksi valitsi juuri sen. Harjoitus tarjoaa osallistujille mahdollisuuden kertoa jotakin itsestään ja tutustua ryhmässä. Ohjaaja voi rakentaa turvallista ilmapiiriä muokkaamalla edellä mainituilla ohjeilla ryhmälleen sopivan tehtävän. Suuressa ryhmässä voi olla jännittävää kertoa kuvastaan tai tekstistään yksin, jolloin kannattaa jakaa ryhmä pienempiin osiin. Niissä valitut sanomalehtilöydöt voidaan esitellä vuorotellen pienryhmässä. Jokainen ryhmä voi myös koota heidän kertomuksissaan esiintyneet pääkohdat, ja nämä voidaan vielä yhteisesti esitellä koko suuren ryhmän kuullen.

Metro

Osallistujat asettuvat piiriin kukin omalle tuolilleen istumaan, ja keskelle asettuu yksi ”metroon” pyrkivä osallistuja. Piiriin lisätään yksi ylimääräinen tuoli. Metro lähtee liikkeelle siten, että osallistujat siirtyvät ensin myötäpäivään vieressään vapautuvalle tuolille niin nopeasti, että keskellä olijan on vaikea ehtiä vapaalle tuolille. Metrossa olijat voivat vaihtaa junan kulkusuuntaa napauttamalla vieressään vapautunutta tuolia. Tällöin tuoleilla siirtyvien kulkusuunta vaihtuu (tässä tulee yleensä sen verran reagointiviivettä, että keskellä olijan / pysäkillä seisojan on helpompi päästä kyytiin). Leikissä ei ole voittajaa, vaan matkaa tehdään niin kauan kuin leikki innostaa.

Jäädyttävä

Leikkijät asettuvat piiriin ja sulkevat hetkeksi silmänsä. Leikinjohtaja kiertää piirin takana ja koskettaa yhtä osallistujaa selkään. Kosketetusta henkilöstä tulee jäädyttävä, joka lähtee liikkeelle leikin johtajan antaessa siihen luvan. Leikkijät kulkevat tilassa kätellen toinen toisiaan ja ottamalla samalla katsekontaktin. Jäädyttäminen tapahtuu iskemällä silmää kätellessä. Kun jäädyttävä on vinkannut silmää, jäätyneen pitää pienellä viiveellä kaatua jähmettyen hampaat kylmästä kalisten tai väristen maahan ja siirtyä sivuun (pois leikkijöiden keskeltä). Jäädyttäjän tehtävä on jäädyttää niin monta kuin ehtii ennen kiinni jäämistään.

Kaikkien tulee vaarasta huolimatta kätellä toisiaan ja mahdollisuuksien mukaan seurata tilannetta niin, että voisivat huomata, kuka ryhmäläisistä on jäädyttäjä. Kun joku huomaa, kuka joukosta on jäädyttävä silmäniskijä, hän nostaa kätensä ylös ja ilmoittaa muille: ”Syytän.” Jonkun toisen leikkijän pitää silloin ilmoittaa: ”Todistan.” Jos todistaja ilmaantuu, syyttäjä kuiskaa leikin johtajan korvaan epäillyn nimen. Sen jälkeen todistaja kuiskaa oman ehdotuksensa. Jos molemmat ilmoittavat saman henkilön ja hän on juuri leikin johtajan valitsema silmäniskijä, jää jäädyttäjä kiinni. Tämän jälkeen lasketaan jäätyneet ja leikki loppuu. Usein ryhmä haluaa leikkiä muutaman eri jäädyttäjän verran ja kokeilla omia mahdollisuuksiaan olla niin taitava, että ehtisi jäädyttää kaikki ryhmäläiset ennen kiinni jäämistään.

Sanomalehtitorni

Jaetaan osallistujat kahteen ryhmään. Ryhmille kerrotaan, että heillä on 20 minuuttia aikaa rakentaa mahdollisimman korkea torni sanomalehdistä (joukkueille annetaan n. 50 cm pino paperia). Kaikki rakentamistavat ovat sallittuja, kunhan noudatetaan annettuja kriteerejä. Kun mukana on useita joukkueita, voidaan kisailta siitä, mikä joukkue rakentaa korkeimman tornin. Ohjaaja mittaa lopuksi, kuka on saanut rakennetuksi korkeimman tornin.

Tornin rakentamisohjeet:

- tornin on seisottava vapaasti maassa; se ei saa nojata mihinkään
- tehtävän on rakentaa mahdollisimman korkea torni
- materiaalina on vain sanomalehtipaperia
- tornin on pysyttävä loppumittaukseen asti pystyssä

Kun halutaan vaikeuttaa tehtävää, voidaan toimia seuraavasti:

- kesken harjoituksen otetaan puolet jäljellä olevasta paperista pois
- annetaan tiukempi aikaraja rakentamiselle

Aartenmetsästäys

Osallistujat jaetaan pienryhmiin. Ryhmien tehtävänä on kerätä lähialueelta luonnosta tai koulun/oppilaitoksen sisätiloista mahdollisimman monta aarretta aarrelistalta. Ryhmille annetaan

rajattu aika aarteiden keruuta varten, esimerkiksi 20-25 minuuttia. Ryhmien keräämät aarteet lasketaan ja voittajajoukkue on eniten aarteita kerännyt joukkue. Aarrelistalla voi olla 20 erilaista aarretta ja osa voi tarkoituksella olla erittäin haastavia löytää.

Esim. aarrelistasta Etsikään seuraavat aarteet:

- 6 kuusen käpyä
- liitutaulun liitu
- höyhen
- kampa
- tyhjä limutölkki
- 3 koivunlehteä
- voikukka
- sinikantinen kirja
- valokuva patsaasta
- sinitarrapallo
- jne.

Kotoutuminen ja osallisuus

Alla olevat harjoitukset ovat suunnattu oppilaille, joiden kielitaito on vielä heikko.

Hyvät ominaisuudet

Vaihe 1

Ohjaaja piirtää taululle neliön, jonka myös oppilaat piirtävät paperiin. Neliö piirretään keskelle, niin että reunoille jää tilaa. Ryhmän tehtävänä on miettiä ominaisuuksia, jotka edistävät toimivaa ryhmää/hyvää luokkahenkeä/kouluvuotta yms. Ajatukset kirjoitetaan neliön sisään. Tähän menee aikaa noin 5min.

Vaihe 2.

Mietitään jokaisesta ryhmän jäsenestä kolme hyvää luonteen piirrettä. Jos ryhmän jäsenet ovat toisilleen tuntemattomia, voi jokainen kirjoittaa omia hyviä puoliaan. Aikaa kuluu noin 5-10min.

Tämän jälkeen jokaisen ryhmän kanssa käydään läpi heidän kirjoittamat ominaisuudet. (Aulio 2009,45)

- Vähintään 4 osallistujaa
- paperia ja kynä

Mikä oli kivaa?

Jokaisen koulupäivän alussa käydään läpi, mitä mukavaa koulussa eilen tapahtui. Positiiviset asiat kirjoitetaan ylös ja laitetaan seinälle, missä ne ovat jatkuvasti kaikkien nähtävillä.

Seuraa johtajaa (tarkkailija)

Tähän leikkiin ei tarvita juuri lainkaan sanastoa, kunhan ymmärtää leikin idean. Ryhmä istuu piirissä. Joku leikkijöistä valitaan tarkkailijaksi, joka menee huoneen ulkopuolelle. Tarkkailijan ollessa muualla, huoneeseen jääneet valitsevat johtajan. Tarkkailija palaa huoneeseen. Johtaja alkaa tehdä huomaamattomia liikkeitä, joita muut seuraavat. Tarkkailijan tehtävänä on huomata, kuka aloittaa liikkeen. Leikki voidaan leikkiä myös niin, että ryhmää liikkuu vapaasti tilassa ja seuraajat matkivat johtajan kävelytyyliä, käden asentoja yms.

Leikki sitoo osallistujia yhteen ja muutaman kierroksen jälkeen johtajan löytäminen vaikeutuu. (Aulio 2009, 48-49)

Kuka lukee/sanoo

Osallistujat kävelevät tilassa silmät kiinni tai pää painuksissa. Ohjaajan merkistä leikkijät pysähtyvät ja laittavat silmät kiinni, mikäli ne olivat olleet aiemmin auki. Ohjaaja koskettaa jotakin oppilaista. Kosketettu oppilas lukee taululla olevan sanan. Tämän jälkeen muut yrittävät arvata, kuka sanan luki. Mikäli ryhmässä on oppilaita, jotka eivät osaa lukea, voidaan leikkiä niin, että jokainen sanoo jonkin sanan omalle kielellään/ensimmäisen keksimänsä suomen kielen sanan.

- sanoja, joita oppilaat voivat lukea.

Luottamuskävely

Osallistuja ovat pareittain. Toinen pareista on sokea, joka sulkee silmänsä tai laittaa huivin silmiensä eteen. Toinen pareista on taluttaja, joka kuljettaa sokeaa vapaasti huoneessa. Taluttaja pitää sokean hartioista kiinni kevyesti sormenpäillään ja ohjaa häntä pienillä eleillä turvallisesti ympäri huonetta. Leikki tehdään hiljaisuudessa. Leikki tehdään hiljaisuudessa, eikä kumpikaan saa puhua. Sopivan ajan päästä leikki lopetetaan ja osia vaihdetaan. Lopuksi käydään läpi, miltä harjoitus tuntui. (Aulio 2009, 44.)

- Vähintään 2 osallistujaa
- Halutessa huiveja puolet osallistujia määrästä.

Keskustelun aloituksia

Mitä (ainetta) sinulla on seuraavaksi?	Onko sinulla Snäppi?
Mitä (ainetta) sinulla oli äsken?	Millä sinä tulit kouluun?
Kuka sinun opettajasi on matematiikassa?	Monelta sinun koulu alkoi?
Millä luokalla olet?	Monelta päässet kotiin?
Mikä puhelin sinulla on?	Mitä teet koulun jälkeen?
Kuka on sinun lempiartistisi?	Pelaatko Fort Niteä?
Mitä teit viikonloppuna?	Paljonko kello on?
Mitä meillä/sinulla on liikunnassa?	Mitä tänään on ruokana?
Mistä sinä olet kotoisin?	Onko sinulla lemmikkejä?
Mikä sinun nimesi on?	Paistaako huomenna aurinko?

Viikkourakka

“Urakatyöskentely on yksi opiskelumuoto, jossa oppilas sitoutuu yhdessä opettajan kanssa tiettyyn työurakkaan, jonka toteuttaa sovituissa ajassa. Urakka mahdollistaa oppilaiden syventymisen heitä eniten kiinnostaviin aiheisiin, joita he voivat tehdä omaan tahtiinsa kotona tai koulussa.” (Koponen 2014)

Suomen mestari 2

Suomen Mestari 2	Tehtävät									
KPL 1	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	21	21	23	24	25					
KPL 2	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	21	22	23	24	25	26	27			
KPL 3	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	21	22	23	24	25					
KPL 4	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
KPL 5	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	21									
KPL 6	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	21	22	23	24						
KPL 7	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	21	22								
KPL 8	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	21	22	23	24						
Lisäharjoitukset	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	21									

Suomen Mestari 1

Suomen Mestari 1	Tehtävät									
KPL 1	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	11	12	13	14	15	16				
KPL 2	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	21	22	23	24	25	26	27			
KPL 3	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	21	22								
KPL 4	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	11	12	13	14	15	16	17	18		
KPL 5	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	21	22	23	24	25	26				
KPL 6	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
	31	32	33							
KPL 7	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	21	22								
KPL 8	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	21	22	23	24	25	26	27			

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Osallisuuskortit

<p style="text-align: center;">Assistentti</p> <p>Olet taustajoukkojen suuri vaikuttaja! Pidä huoli että kaikki tehtävän/keskustelun kannalta tärkeät asiat ovat kunnossa. Voit kysyä: “Onhan kaikilla kynä/tabletti/läppäri mukana?” tai “Ymmärsihän kaikki tehtävänannon?” (Ja ole tarkkana, että muistat sen itse.)</p>	
<p style="text-align: center;">Diplomaatti</p> <p>Keskustelu ei ole väittely. Pidä huoli, että kaikki keskustelevat/osallistuvat asiallisesti ilman riitoja. Voit koittaa selittää asian toisella tavalla, jos osapuolet eivät tunnu ymmärtävän toisiaan.</p>	
<p style="text-align: center;">Cheerleader</p> <p>Suuntaudu tehtävänantoon positiivisella mielellä. Tehtävänäsi on innostaa muista ja antaa heille positiivista palautetta. “Wau, teitpä tuon hienosti” “Tämäpä on mielenkiintoinen aihe!” Pyri sanomaan kaikille jotain rohkaisevaa.</p>	
<p style="text-align: center;">Erotuomari</p> <p>Pidä huoli, että kaikkia ryhmän jäseniä kohdellaan samanarvoisesti. Saavatko kaikki puhua yhtä paljon? Kuunnellaanko kaikkien mielipiteitä? Tarkkaile, noudatetaanko keskustelussa hyviä käytöstapoja ja osaavatko kaikki noudattaa hyvän</p>	

keskustelun sääntöjä. Halutessasi voit huomauttaa epäkohdista.

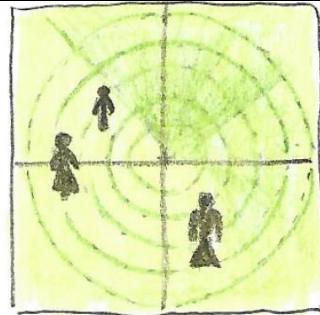
Liikenteenohjaaja

Sinun tehtävänäsi on pitää huoli, että tehtävä/ryhmätyö pysyy oikealla tiellä, eikä keskustelu ajaudu sivuraiteille. Voit kysyä "Mikä se aihe olikaan?" "Pitäisikö palata takaisin tähän juttuun?" Voit myös sanoa "Mielenkiintoinen ajatus, mutta siitä voidaan varmaan puhua myöhemmin."

Tutka

Tarkkaile osallistujien tunnetiloja. Meinaako jollain mennä hermo? Vaikuttaako väsymys ryhmän työskentelyyn?

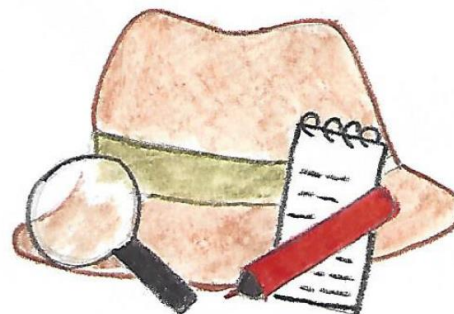
Kriitikko

Pohdi huolellisesti ryhmänne ideoita ja ajatuksia. Kerro ryhmälle mitkä ovat käsittelemänne aiheen hyvät puolet? Entä mitä kehitettävää vielä löytyy? Voit aloittaa lauseesi "Tässä oli tosi hyvää..." tai "Mielestäni XXX ei välttämättä toimi, koska..."

Etsivä

Sinun on tehtävänäsi on tarkistaa ovatko ryhmänne esittämät väitteet ja tiedot oikein. Jos teette ryhmätyötä, muistuta kaikki merkisemään lähteet. Voit kysyä "Mistä olet tuon tiedon saanut?" "Tiedätkö tuon varmasti vai oletko kuullut sen jostain?"

Selkokieli

Selkokieltä on alun perin käytetty teksteissä, mutta viime vuosina sen käyttö puheessa on kasvanut. Verrattuna yleiskieleen, selkokieli on sisällöltään, sanastoltaan ja rakenteeltaan helpommin luotettavampaa ja ymmärrettävää. (Papunet 2018)

Selkokieli auttaa suomea vasta opiskelevaa oppilasta ymmärtämään opetusta paremmin. Selkokieli on myös hyvä kommunikointimuoto kodin ja koulun välille, mikäli vanhempien kielitaito on vielä kehittyvä. Selkokieli kannattaa huomioida niin puheessa kuin kirjoittaessa. Alla on lyhyt tiivistelmä, mitä kirjoitetussa selkokielisessä kommunikoinnissa kannattaa ottaa huomioon. (Takala 2017)

Selkokieli(kukkanen)

Lähteet:

Aulio, O. (2009) Suuri leikkikirja. Gummerrus kirjapiano Oy. Jyväskylä

Huhtinen-Hildén, L. ja Lamppu, M. (toim.) (2018). Ilmaisua, leikillisyyttä ja luovaa toimintaa ryhmässä. Metropolia.

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/152798/2018_huhtinen_hilden_lamppu_odottamattomia_aarteita_ERILLISJULKAISU.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Isola, A-M., Kaartinen, H., Leemann, L., Lääperi, R., Schneider, T., Valtari, S. ja Keto-Tokoi, A. (2017). Mitä osallisuus on? Osallisuuden viitekehystä rakentamassa. Työpaperi 33/2017. THL

http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/135356/URN_ISBN_978-952-302-917-0.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Ihamäki, K. (2011). Somalilasten voimaryhmä. Teoksessa: Osallistava monikulttuurinen ohjaustyö 2011. Toimittaneet Kaljonen, P. & Matinheikki-Kokko. s.99 - 114.

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/131478/taito_2.pdf?sequence=1 Viitattu 28.11.2018

Kataja, J., Jakkola, T. ja Liiukkonen, J. (2011). Ryhmä liikkeelle! Toiminnallisia harjoituksia ryhmän kehittämiseksi. PS-Kustannus.

Korhonen, V. (2012). Towards inclusive higher education? Outlining a student-centered counselling framework for strengthening student engagement. Teoksessa S. Stolz & P. Gonon (toim.) Challenges and Reforms in Vocational Education – Aspects of Inclusion and Exclusion. Bern: Peter Lang, 297–320.

Laki kotoutumisen edistämisestä 2017 3 § <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20101386>
Viitattu 25.11.2018

Saukkonen, P. (2017) Kotoutumisen seurantajärjestelmän kehittäminen Helsingin kaupungilla. Helsingin kaupunki, kaupunginkanslia, kaupunkitutkimus ja -tilastot.

https://www.hel.fi/hel2/tietokeskus/julkaisut/pdf/17_08_31_Tutkimuskatsauksia_2_Saukkonen.pdf

Viitattu 24.11.2018

Säävälä, M. 2013. Maahanmuuttaja koti- ja koulu yhteistyössä. Teoksessa: Olemme muuttaneet – ja kotoudumme. Maahan muuttaneen kohtaaminen 73 ammatillisessa työssä 2013. Toimittaneet Alitolppa-Niitamo, A., Fågel, S. & Säävälä, M. Helsinki: Väestöliitto ry, Monikulttuurinen osaamiskeskus.117–133

Takala, T. (2017) Selkokieli opetus- ja ohjaustyön tueksi. Johdatus selkeän kielen ja selkokielen periaatteista. <https://prezi.com/mwncf15hkwke/selkokieli-opetus-ja-ohjaustyon-tueksi/> Viitattu 12.12.2018

Taskinen, S. (2017). Ne voi opita toisilta – kasvatustieteellinen design-tutkimus maahanmuuttajaoppilaiden osallisuutta edistävästä luokkakäytännöistä. Väitöskirja. Lapin yliopisto

Taskinen (2018) https://www.elykeskus.fi/documents/10191/29564376/Satu+Taskinen_+Kuinka+maahanmuuttajien+osallisuutta+ryhm%C3%A4ss%C3%A4%20voi+edist%C3%A4%C3%A4%201.3.2018.pdf/d42e4cc9-0dff-4e9b-b5be-a9bf8761eca4

Terveiden ja hyvinvoinninlaitos (2018). <https://thl.fi/fi/web/maahanmuuttajat-ja-monikulttuurisuus/maahanmuuttajien-osallisuus-ja-kotoutuminen>

Ulmanen, S. (2017). Miten kiinnittyä koulutyöhön? Oppilaiden näkökulma koulutyöhön kiinnittymisen haasteisiin. Acta Universitatis Tamperensis 2289. Tampere. <http://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/101792/978-952-03-0465-2.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Veijola, T. (2014). Yläkoululaisten kouluun kiinnittyminen ja sosiaalinen kompetenssi. Erityispedagogiikan pro gradu -tutkielma. Jyväskylän yliopisto <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/43138/URN:NBN:fi:jyu-201404011448.pdf?sequence=1>

<https://kansalaisopistojenliitto.fi/wp-content/uploads/2016/10/12-askelta-selkokielell%C3%A4-opettamiseen.pdf>